

Cerebrospinalvätska (Csv) provtagning och hantering

Viktigt:

Då erytrocyterna snabbt kan hemolysa in vitro är det av största vikt att Csv-provet lämnas inom 10 min till laboratoriet.

Om absorbanskurva ska utföras måste proven ljusskyddas (ex. aluminiumfolie) hela tiden från provtagning till analys för att bilirubin inte ska brytas ner.

OBS! Ej transport med rörpost.

Ange alltid tidpunkt för provtagning.

Ange alltid tappningsordning väl synligt på rören.

Ta om möjligt 3-4 rör

Minsta Csv-volym 2 mL/rör. Om mindre mängd endast är tillgänglig, kontakta laboratoriet som utför analysen.

Lämna proven i handen på personal i provinlämningen för Klinisk kemi så att de inte blir stående på bänken.

Mikrobiologiska analyser:

Det först tagna röret med Csv är inte lämpligt för mikrobiologiska analyser p.g.a. kontaminationsrisk.

Neuroborrelia	2 mL Csv + Serumgelrör, 10 mL OBS! Serumprov måste tas vid samma provtagningstillfälle.
Odling + direktmikroskopi	Minst 2 mL Csv Vid akut frågeställning ska provet direkt till Klinisk mikrobiologi
PCR för bakterier och svamp (FilmArray)	Helst 3-4 ml Csv behövs för samtidig odling och direktmikroskopi. Om provet inte kan skickas direkt förvaras det i kyla.
Virus-PCR	2 mL Csv + Serumgelrör, 10 mL OBS! Serumprov måste tas vid samma provtagningstillfälle

Då ett eller flera **extrarör med Csv** tagits:

Gör beställning/ar i ROS för att få korrekta etiketter till rören.

Välj "Allmän virusserologi", "Prov fryses för senare analys". Märk röret med Csv och provtagningstid.

Csv-Blödningsutredning:

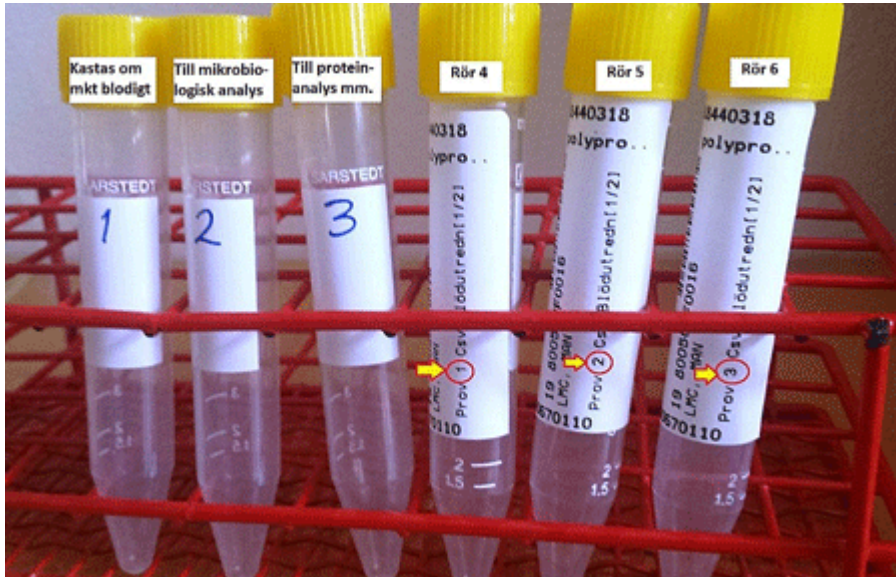
Till denna undersökning vill vi ha **de tre sist tagna rören**.

Beställ **Csv- Blödningsutredning i ROS** och ange anamnes med tidsförlopp under kliniska uppgifter.

Ta minst **3-4 rör**.

Ange alltid **tappningsordning** väl synligt på rören.

Kontrollera att märkning på rör och etikett överensstämmer så att de 3 sist tagna rören märks med ROS-etikett 1-3, se bild nedan.

Csv-Erythrocyter räknas på **de tre sist tagna rören**.

Csv-Leukocyter räknas på **det sist tagna röret**.

Csv-Absorbanskurva och Csv-Albumin utförs alltid på **det sist tagna röret**.

Vid denna beställning skall även ett **Li-heparinrör för P-Albumin och P-Bilirubin** tas. (etikett för blodprovet kommer med automatik vid beställning i ROS)

Se "[Tolkning av Csv-absorbanskurva](#)" Uppdaterad 2018-08-14

Vid beställning av flera analyser:

Ta **minst 3-4 rör**.

Om rör 1 blir mycket blodigt är det inte lämpligt för någon analys och det är då bra om minst 4 rör kan tas.

Det sist tagna röret används alltid till Csv-Celler (cellräkning), Csv-Diff (leukocyttypning), Csv-Absorbanskurva och Csv-Albumin. Helst skall även Csv-Proteinprofil göras på det sista röret om volymen är tillräcklig.

De 3 sist tagna rören används till räkning av Csv-Erythrocyter vid blödningsfrågeställning.

Mellanrör kan lämnas till ev. mikrobiologiska analyser.

Laktat kan göras på valfritt rör.

Om **Csv-Albumin** beställs som enskild analys eller ingår i Csv-Blödningsutredning analyseras det alltid som **akutprov**. Csv-Albumin ingår annars i analysen Csv-Proteinprofil (med eller utan isoelektrisk fokusering) och blir analyserad som rutinanalys. Vid beställning av Csv-Proteinprofil måste alltid EDTA-rör med blod tas. Svarstiden är då 3-5 arbetsdagar.

Markörproteiner, neurotransmittorer, neuropeptider och kolinesterasaktivitet (skickas till Mölndal): [länk till remiss](#)

Vid provtagning för ovanstående analyser ska slaskprov normalt **inte** tas (endast vid kraftig stickblödning).

Ange alltid **tidpunkt** för provtagning, **tappad volym** och vid beställning av monoaminmetaboliter även patientens **längd**.

Samla 12 mL Csv i ett rör (upp till kanten på spinalröret = 12 mL), blanda väl och lämna till

Klinisk kemi tillsammans med remiss. Klinisk kemi portionerar därefter upp i volymer enligt anvisningar på remissen.

Laboratoriets rutiner för förvaring av spinalvätska efter analysering:

Alla Csv-prover skickade till Klinisk kemi sparas 14 dagar i laboratoriets.
Alla prov för Csv-Proteinprofil med eller utan isoelektrisk fokusering (Csv och plasma resp. serum) fryses vid -70 och sparas i Linköping minst 5 år.
Alla Csv-prover skickade till Klinisk mikrobiologi sparas vid -20 tills vidare (mer än 10 år).

Vid eventuella frågor ring:

Klinisk kemi
Internt, dygnet runt: 34490
Externt: 010-103 44 90

Klinisk mikrobiologi
Provinlämningen: 34594 eller 31077

Klinisk kemi
Diagnostikcentrum

Revisionshistorik:

2018-08-14 Dokumentet genomgången med mindre uppdateringar avseende Mikrobiologiska analyser (FilmArray har ersatt Latexagglutination).

2015-05-26 Lagt till bild på hur rören ska märkas beroende på tappningsordning. Förtydligt vilka bakterier det gäller för analys med latexagglutination under Mikrobiologiska analyser. Lagt "Ej transport med rörpost" i fetstil.

2015-04-08 Dokumentet genomgången och uppdaterat av Elisabeth Aardal Eriksson Klinisk kemi. Även Klinisk mikrobiologi har gått igenom innehållet.

2014-04-14 Dokumentet "Tolkning av Csv-absorbanskurva" är uppdaterad.

2014-02-10 Flyttat fram giltighetsdatum ett år.

2012-11-05 "Tolkning av Csv-absorbanskurva" är uppdaterad och börjar gälla 121105

2011-06-30 Rättat i PDF Tolkning av Csv-absorbanskurva, på sida 2 (Normalt: $NOA \leq 0,002$, ska vara $\leq 0,02$)

2011-06-20 Detta dokument ersätter LMC-Nytt Nr 13 2009-05-18. Framförallt är det ny information under "Viktigt" och " " vid Csv-blödningsfrågeställning". Beställning (Csv-blödningsutredning) är ny fr.o.m 2011-06-20 och ersätter Csv-celler1-3 (blödningsutredning) och Csv-absorbans som försvinner som enskilda analyser.

Justeringstabell

Version	Avsnitt samt principiellt vad som ändrats	Ansvarig